

Handläggare
Christina Koistinen
Telefon: 08-508 30198

Till
Kyrkogårdsnämnden
14 februari 2024

Verksamhetsberättelse VB 2023 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av verksamhetsberättelse för år 2023.
2. Kyrkogårdsnämnden ansöker om ombudgetering för säkerhetsåtgärder 2,4 mnkr.
3. Kyrkogårdsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen och stadens revisorer.

Svante Borg
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	9
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan.....	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	16
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring.....	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	25
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	26
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	26
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.....	31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	38
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	40
Uppföljning av ekonomi.....	42
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	42
Investeringar	43
Ombudgeteringar	44
Analys av balansräkning	44
Övrigt	44
Särskilda redovisningar	45
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	45
Systematiskt kvalitetsarbete	46
Systematiskt arbetsmiljöarbete.....	47
Checklista för årlig uppföljning	47

Bilagor

Bilaga 1: GDPR rapport Kyrkogårdsförvaltningen 2023

Bilaga 2: Uppföljning av intern kontroll

Bilaga 3: Nyckeltal 2023 Kyrkogårdsnämnden

Bilaga 4: KN VB 2023

Bilaga 5: Kopia av 168 uh018 Bokslut 2023

Sammanfattande analys

Kyrkogårdsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna kan uppfyllas. Förvaltningen bedömer att samtliga kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnåtts under året. Även nämndens mål för verksamheten bedöms ha uppfyllts under året.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnåtts.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att bidra till att barn och ungdomar ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor. Ungdomar har erbjudits möjlighet till delaktighet i samband med bygget av Järva begravningsplats genom olika aktiviteter. Visningar av Skogskyrkogården för barn och ungdomar har prioriterats även i år med gratis visningar för förskolor och skolor.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet kommer att driftsättas under hösten 2024. Arbetet med driftsorganisationen har påbörjats med bland annat organisationsfrågor, nyrekryteringar, kompetensförsörjning, materiel- och maskininköp. Projektets kostnadsutveckling har dock påverkats kraftigt av bland annat konjunkturen i kombination med förseningar, varför ett nytt reviderat genomförandebeslut är under framtagande.

Den tänkta etableringen av en ceremonilokal på Strandkyrkogården är skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader. Kostnaderna bedöms i dagsläget vida överstiga de avsatta budgetmedlen.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget, bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplade till gravrätt och skötsel. Arbetet med att utveckla funktionerna på e-tjänsten Hittagraven har fortgått under året. E-tjänsten underlättar för att hitta gravar och där går det även att beställa skötsel och plantering.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. I arbetet med att skydda, bevara och levandegöra världsarvet har förvaltningen tillsammans med stadsmuseet lämnat in den periodiska rapporteringen till Unesco. Den förra rapporteringen gjordes för över tio år sedan. Den 9 september genomfördes Skogskyrkogårdens dag. Alla kapell hölls öppna och det anordnades visningar av Nya krematoriet och temavandringar.

Förvaltningen har påbörjat arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården. Kommunfullmäktige beslutade i november 2023 att totalrenoveringen kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde.

Det snöoväder som drog in i slutet av 2022 orsakade stora skador på träd främst på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen men även på övriga begravningsplatser. Arbetet med att beskära skadade tallkronor har pågått under hela 2023. En återplantering av tallar kan tidigast bli aktuell att påbörja under 2024 men beräknas pågå under flera år. Alla almar har nu vaccinerats mot almsjuka.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fyra mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnåts.

Nämndens verksamheter anpassas fortsatt mot en hållbar resursanvändning, biogas används för driften av krematorierna och metallrester efter kremationer återvinns. Ytterligare åtgärder genomförs och förbereds för att minska koldioxidutsläppen.

Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokolanvändning, egen produktion av växter, all skötsel i egen regi, och kompetensutveckling av medarbetare.

Vid nyplantering av träd anläggs alltid växtbäddar med biokol. Biokolet får träden att må bättre och bidrar till att minska koldioxiden i luften.

För att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan arbetar förvaltningen med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna. Fler ytor har tagits fram som kan skötas som långgräsytor inom respektive begravningsplats. Fler perenna rabatter har tillskapats, framförallt med blommor som lockar fjäril, humlor och bin. Perenna rabatter bidrar även till att spara vatten och minska transporter. Förvaltningen arbetar också med att se över miljöer där fler mulmholkar kan appliceras. Bikupor finns i dag, förutom på Skogskyrkogården, även på Räcksta, Hässelby och Bromma kyrkogårdar.

Endast miljöbränsle används i fordon och arbetsmaskiner. Allt fler av förvaltningens fordon och arbetsverktyg är eldrivna. Driften på Räcksta och Hässelby begravningsplatser samt Bromma och Brännkyrka kyrkogårdar har nu helt fossilfri drift. Även i arbetet med driftorganisation för Järva begravningsplats eftersträvas en fossilfri skötsel.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga sju mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnåts.

Bokslutet för driftbudgeten redovisar ett underskott om 1,0 mnkr undantaget för kapitalkostnaderna som redovisar ett underskott om 0,2 mnkr.

Byggandet av Järva begravningsplats har fortgått och kommer att driftsättas under hösten 2024. Prognosen för 2023 visar på ett underskott om 38,4 mnkr mot budget för 2023.

Gällande feriejobb till ungdomar justerade nämnden årsmålet i Tertialrapport 1 från 120 till 170 ungdomar. 140 ungdomar erbjöds feriearbete under sommarlovet. Ytterligare 33 ungdomar erbjöds feriearbete på jullovet.

Förvaltningen har samverkat med arbetsmarknadsförvaltningen kring särskilt tillskapade arbetsstyrkor som fått Stockholmsjobb. Under våren och hösten erbjöds 60 unga arbetsträning

och kompetensutveckling i ett projekt, som arbetade med röjnings- och återställningsarbete främst på Skogskyrkogården. Insatsen var till en början en följd av det massiva snöfall som drabbade Stockholmsområdet i slutet av 2022. Projekten har pågått i tre månader per gång. Vid utvärdering av projektet kunde förvaltningen konstatera att det fallit väl ut och att ett flertal av dessa ungdomar fått anställning i förvaltningen. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och många arbetsuppgifter kan utföras utan direkta förkunskaper.

Bygget av begravningsplatsen på Järvafältet har pågått under året och det har löpt tidsmässigt enligt plan. Begravningsplatsen kommer att tas i bruk under hösten 2024. Även de nya gravkvarteren som anlagts på Råcksta begravningsplats beräknas tas i bruk under 2024. Under året kommer också askgravlunden på kvarter 25 på Skogskyrkogården och askgravlunden på Galärvarvskyrkogården tas i bruk.

Ett arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården har påbörjats. Renoveringsstarten planeras till 2025 och förberedande arbeten kommer att genomföras under 2024. Erfarenheter från Järvaprojektet kommer att ligga till grund för den kommande renoveringen.

Andelen medarbetare som svarade på årets medarbetarenkät, som genomfördes i våras, ökade från förra årets 74 procent till 79 procent. Förvaltningens AMI (aktivt medskapandeindex) har ökat flera år i rad och gick upp även i årets mätning från 78 till 84. AMI är ett index i medarbetarenkäten som består av tre områden: Motivation, Ledarskap och Styrning. Respektive avdelning och enhet arbetar med resultatet.

Som en del i förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete har en gemensam arbetsmiljöutbildning för samtliga medarbetare och chefer genomförts och avslutades under våren. Även psykosociala skyddsronder har genomförts vid några av enheterna och kommer att genomföras vid fler enheter.

Förvaltningens arbete med att se över och utveckla organisation och arbetssätt har fortgått. Samtliga chefer deltog i februari på ett chefsinternat för strategiska diskussioner kring organisation, kompetensförsörjning och verksamhetsprocesser. Regelbundna frukostmöten har hållits med alla enhetschefer under hösten som ett led i utvecklingsarbetet. En medarbetardag genomfördes under våren för samtliga medarbetare med målsättning att dela kunskap om verksamheterna och att blicka in i framtidens begravningsverksamhet.

Förvaltningen har gjort en genomlysning av det administrativa arbetet. Översynen genomfördes under försommaren och intervjuer genomfördes med avdelningschefer, enhetschefer, arbetsledare samt medarbetare inom stödfunktionerna. Resultatet har legat till grund för förvaltningens fortsatta arbete med att utveckla de administrativa processerna och att digitalisera kyrkogårdsförvaltningens arbetssätt.

Inom förvaltningens myndighetsutövning har arbetet med att se över arbetsrutiner och arbetssätt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet fortsatt under året. Även arbete med olika digitala lösningar har pågått. Flera olika aktiviteter har genomförts för att underlätta samverkan med externa samverkanspartner. Även arbete kring förvaltningens interna samverkan mellan enheter och avdelningar har skett för att utveckla och förbättra

samarbete och arbetssätt.

För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser genomför förvaltningen olika aktiviteter. Förvaltningens medarbetare deltog, liksom förra året, på Järvaveckan i juni. Budskapet var ”Järva begravningsplats – en plats för alla”. Deltagandet gav förvaltningen en möjlighet att förtydliga att platsen fortsatt kommer att vara ett viktigt grönområde. I samband med Järvaveckan anordnades även visningar av bygget för politiker från området, religiösa företrädare samt för media.

Förvaltningsledningen har arbetat med att ta fram en krigsledningsplan och krigsorganisation i enlighet med stadens anvisningar. En krigsorganisation ersätter ordinarie organisation i händelse av höjd beredskap. Förvaltningen har hållit en workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar. Verksamheterna har under året arbetat med att ta fram, fastställa och dokumentera rutiner vid händelse av el- och/eller IT-störningar. Detta för att verksamheten ska kunna fortgå i händelse av olika samhällsstörningar.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att öka säkerheten och den upplevda tryggheten på begravningsplatserna. Arbetet fortsätter med att bland annat förbättra belysning och att införa tillträdesbegränsningar för fordon. Pollare vid stora entrén till Skogskyrkogården sattes upp under sommaren och är klara för drift. På Norra begravningsplatsen har nytillverkning av grindar beställts för att försvåra för brottslig och otrygghetsskapande aktivitet på begravningsplatsen.

Förvaltningen har påbörjat samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället kring Järva begravningsplats som driftsätts under hösten 2024. Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att involvera medborgarna i planering och utveckling av såväl fysiska miljöer som andra verksamhetsrelaterade frågor.

Arbete utifrån direktiven för samtliga nämnder

I budget för 2024 finns gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, som rör prioriterade områden. Förvaltningen ser samverkan med andra förvaltningar och bolag som en förutsättning för en effektiv och utvecklingsinriktad verksamhet. Nämndens verksamheter ingår i olika samverkansprojekt och arbeten tillsammans med andra nämnder och bolag. Fortsatt beskrivs hur förvaltningen avser att samverka med övriga förvaltningar och bolag under året.

Långsiktigt hållbar ekonomi

Kyrkogårdsnämndens verksamheter styrs, planeras och följs upp i stadens system för integrerad styrning och ledning, ILS, vilket stödjer nämndens verksamheter mot ett tydligt fokus på resultatet för invånarna. Förvaltningen arbetar med systematisk styrning och uppföljning samt med verksamhets- och kvalitetsutveckling. Förvaltningen arbetar för att säkerställa att prognossäkerhet och budgetföljsamhet är god.

Klimatpolitik

För att ta tillvara på kompetenser och tillsammans arbeta mot stadens uppsatta miljömål ingår förvaltningen i ett miljösamordningsnätverk. Arbetet med Stockholms stads miljöprogram leder till ett samarbete med miljöförvaltningen. Andra viktiga samarbetspartners är stadsledningskontoret och fastighetskontoret.

Innovation, digitalisering och upphandling

Förvaltningen arbetar för att öka förvaltningens innovationskraft och öka takten i förvaltningens digitala utveckling. Behov finns av samarbete som kan leda till effektivitet och ökad kvalitet i verksamheten. Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster och göra servicen mer tillgänglig för medborgare. Förvaltningen samverkar med sex fackförvaltningar i staden om gemensamt dataskyddsbud.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningen fortsätter samverka med och ta del av de utbildningsinsatser som anordnas av stadsledningskontoret. Arbeta för utveckling av samverkan med HR-funktionerna på andra förvaltningar är påbörjad. Genom samverkan kan förvaltningarna byta erfarenheter och kunskap samt undersöka möjligheter att samordna insatser till exempel inom chefsutveckling, kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

Chefsförsörjningen är en aktuell fråga då det inom de närmaste åren kommer att ske ett flertal pensionsavgångar inom förvaltningsorganisationen. Det finns även behov av att rekrytera inom vissa specialistfunktioner.

Samverkan för en trygg och säker stad

Förvaltningen kommer i samverkan med berörda stadsdels- och fackförvaltningar, polis och lokala näringslivet fortsätta att utveckla stadens begravningsplatser till trygga och säkra platser. Under hösten 2024 driftsätts Järva begravningsplats och en samverkan har påbörjats bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället.

Vaktbolag rondderar vid de större begravningsplatserna. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder för att exempelvis förhindra skadegörelse och stölder.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Förvaltningen tillämpar barnperspektivet inom begravningsverksamheten. Samverkan med stadsmuseet är särskilt viktig utifrån Världsarvet Skogskyrkogården. Förskolor och skolor erbjuds fria visningar av Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms stadsmuseum.

I samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen har förvaltningen skapat särskilda arbetsstyrkor som fått stockholmsjobb på begravningsplatserna.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Kyrkogårdsförvaltningen samverkar med berörda fackförvaltningar i planerings- och utvecklingsfrågor för att få en helhetssyn kring utvecklingen av stadens begravningsplatser. Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön.

Stockholm som kulturellt centrum

Samarbetet med Stockholms stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att stadsmuseet fortsätter att anordna visningsverksamhet, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen.

En samverkansgrupp har bildats med representanter från arbetsmarknadsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, stadsmuseet och kyrkogårdsförvaltningen. Syftet är att hantera strategiska och operativa frågor som rör flera förvaltningar kopplat till världsarvet.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Inom stadens begravningsverksamhet sker samverkan med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsdelsförvaltningar.

En hållbar och demokratisk stad

Nämndens verksamheter ska vara välkomnande, jämställda och demokratiska. Var och en som kommer i kontakt med verksamheterna ska känna sig trygg i vetskapen om att bemötande och service utformas på ett likvärdigt sätt för alla medborgare.

Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera Järva begravningsplats och naturområde som en fin och trygg plats för stockholmarna. Ett samarbete med Framtidens hus i Rinkeby finns för att arbeta med kommunikation kring Järva begravningsplats.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnått. Hur nämnden bidragit till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet uppfyllts.

Två ungdomar från Järva, som tidigare feriearbetat i förvaltningen, har haft timanställning vid förvaltningen för att bland annat arbeta med kommunikation kring Järva begravningsplats. I samband med bygget av ceremonilokalen på Järva begravningsplats har fyra timanställda ungdomar arbetat med en tidskapsel. Tidskapsel byggdes in i ceremonilokalen i september 2023 och tanken är att tidskapseln ska tas fram om 20 år.

Förvaltningen har fortsatt att ha aktiviteter för att öka kännedomen om den nya begravningsplatsen på Järva och att invånare i området ska fortsätta besöka platsen för rekreation.

Som ett led i att förankra Järva begravningsplats som ett naturområde och en ny begravningsplats har förvaltningen stärkt samverkan med andra aktörer i Järvaområdet. Bland annat gjordes ett samarbete med Framtidens hus under jullovet där ferieungdomar fick uppdrag att komma med idéer på hur staden kan få människor att vilja komma till platsen.

Förvaltningen höjde årsmålet om antalet ferieungdomar från 120 till 170 ungdomar för 2023 i Tertialrapport 1. Sammanlagt togs 169 ungdomar emot under skolloven; 136 under sommarlovet och de resterande 33 under jullovet.

Nämndmål: Nämnden bidrar till att barn och ungdomar ges lika möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen tillhandahåller platser för feriearbete för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden.

Förväntat resultat

Ungdomar får arbetslivserfarenhet och blir därmed mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet uppfyllts.

Samarbetet har fortsatt med stadsmuseet kring besöks- och visningsverksamheten på Skogskyrkogården. Visitors center öppnades den 2 maj och hölls öppet dagligen fram till och med september månad. Visningar för barn och ungdomar har prioriterats även i år med gratis visningar för förskolor och skolor.

Förvaltningen deltar i ett samarbete med Kulturhuset och projektet Burb (Barns- och ungas rätt till begravningsplatsen). Projektet finansieras av Allmänna arvsfonden. Kulturhuset har anordnat en utställning med start i november 2023 om minnen, död, sorg och saknad och den riktar sig till barn- och ungdomar. Det finns även digitalt material kopplat till utställningen och en app som heter Be here then. De begravningsplatser som har inkluderats i arbetet är Strandkyrkogården, Skogskyrkogården, Galärvarskyrkogården och Järva begravningsplats.

Nämndmål: Världsarvets Skogskyrkogårdens värden förmedlas till barn och unga.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadens skolor erbjuder fria visningar av Världsarvet Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms Stadsmuseum. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden samt bakgrunden till Unesco:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Förväntat resultat

Stockholms barn och unga har god kännedom om Världsarvet Skogskyrkogården.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har

uppfyllts. Bedömningen grundas på att alla utom en av nämndens aktiviteter genomförts. De underliggande nämndmålen bedöms uppfyllas.

Den nya begravningsplatsen på Järvaområdet kommer att driftsättas under hösten 2024. Arbetet med driftorganisationen har påbörjats med bland annat organisationsfrågor, nyrekryteringar, kompetensförsörjning, materiel- och maskininköp. En visualiseringsfilm av begravningsplatsen har tagits fram. Kommunikation av bygget sker löpande på webbsidan Stockholm växer.

Den tänkta etableringen av en ceremonilokal på Strandkyrkogården är skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader. Kostnaderna bedöms i dagsläget vida överstiga de avsatta budgetmedlen.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården har utretts. På uppdrag av nämnden har en ansökan till Länsstyrelsen utarbetats och vidare projektering kommer att ske. Åtgärderna planeras till 2024.

En ny ramp till Hässelby kapell har anlagts under året och arbetet med att projektera en ny ramp, som ersätter den nuvarande, till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen fortsätter. Nya lösningar behöver ses över då tidigare förslag som tagits fram inte fungerat. Övriga tillgänglighetsåtgärder som gjorts löpande är exempelvis kontrastmålning av trappnosar och olika beläggningsarbeten.

Förvaltningen har initierat och påbörjat ett stort tillgänglighetsprojekt som berör samtliga begravningsplatser. Projektet syftar till att öka tillgängligheten genom tydlig och enhetlig skyltning. Tillgängligheten på stadens begravningsplatser kommer också förbättras genom nya och förbättrade toaletter.

Tillgängligheten på Skogskyrkogården behöver förbättras genom att nya bänkar placeras ut. Ett förnyat arbete med att ta fram bänkar kommer att påbörjas under 2024. Arbetet med att ta fram bänkar avbröts då utformningen av de framtagna bänkarna inte godkändes av Länsstyrelsen.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Förvaltningen har tagit emot flera tusen telefonsamtal och mail som rört bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel.

God tillgänglighet handlar även om lättillgänglig information via kundtjänst och andra kanaler. E-tjänsten Hittagraven underlättar för att hitta gravar och i tjänsten går det även att beställa skötsel och plantering. Arbetet med att utveckla funktionerna på Hittagraven har fortgått under året. Under 2024 fortsätter förvaltningens arbete med att se över möjligheten att betala skötsel och planteringar via swish eller betalkort.

I slutet av januari gjordes det årliga postala utskicket med cirka 32000 skötselerbjudande. Inför utskicket hade utbudet setts över och arbetats om. Förvaltningen informerade i utskicket också om möjligheten att beställa via e-tjänsten Hittagraven. Allt fler kunder väljer den

kanalen för sina beställningar och förvaltningen har fortsatt med det utvecklingsarbete som påbörjats med e-tjänsten. Förvaltningen arbetar för att successivt övergå från att tillhandahålla information via pappersbroschyrer till information på webbsidan begravning.stockholm.

I juni genomfördes en kundenkät som riktade sig om kundgruppen äldre över 65 år. Resultatet visade att kundgruppen är nöjd med det bemötande som ges på telefon. Merparten av de tillfrågade kände till begravning.stockholm, däremot var kännedom om Hittagraven lägre hos målgruppen.

Förvaltningens myndighetsutövning innefattar gravrättsärenden i form av medlingar, lösande av tvister och flyttningar av stoft och urnor samt för kundkontakter i dessa ärenden. Under januari till december begärde tretton personer medling av förvaltningen. När anhöriga inte kommer överens trots medling inom förvaltningen lämnas ärendet vidare till Länsstyrelsen för beslut.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av god service och lyhördhet för den enskildes behov.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Förvaltningen erbjuder ett utbud av olika typer av planterings- och gravskötselavtal. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell och begravningsplatser till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar.

Den planerade utvecklingen av Strandkyrkogården, som ligger i ett naturskönt område men som utnyttjas i liten grad för gravsättningar, går vidare under 2023. Begravningsplatsen ska kompletteras med en ceremonilokal. Den nya tidplanen är att byggstart sker till våren 2023.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och beräknas vara klar under 2024. Förvaltningen fortsätter även arbetet under 2023 med att anlägga nya gravkvarter för kistgravar på Räcksta begravningsplats samt nya gravkvarter på Norra begravningsplatsen.

Det finns en stor efterfrågan från anhöriga av gravsättningsformen askgravlund. Förvaltningen fortsätter arbetet med anläggande av en askgravlund på kvarter 25 på Skogskyrkogården och påbörjar under 2023 projektering av en askgravlund på Galärvarvskyrkogården.

Inom nämndens myndighetsutövning finns bland annat ett uppdrag att medla vid olika tvister om behov uppstår. Det kan handla om val av begängelsemetod eller val av plats för gravsättning.

Förväntat resultat

Nämnden tillhandahåller god service och en mångfald av gravskick.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet som helhet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått även om en aktivitet av kostnadsskäl skjutits på framtiden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anläggning av nytt gravkvarter på Norra begravningsplatsen	2018-01-01	2023-12-31	
 Delta i arbetet med att utveckla Hittagraven-tjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Under våren genomfördes utvecklingsarbete av beställningsfunktionen.			
 Planering och byggnation av en ceremonilokal på Strandkyrkogården	2018-01-01	2024-12-31	
Analys Den tänkta etableringen av en ceremonibyggnad på Strandkyrkogården är skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader. Anbudet för uppförandet översteg budgeterade medel 50 procent.			
 Utveckla informationen på begravnung.stockholm	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Stadens begravningsplatser och begravningsverksamhet har god tillgänglighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder.

Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården har utretts på uppdrag av nämnden och ett förslag på åtgärder har tagits fram. Genomförande av åtgärder planeras under 2023-2024. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen projekteras. En ramp vid Hässelby kapell har projekterats och upphandling och utförande planeras ske i mitten av året. Övriga tillgänglighetsåtgärder som görs löpande är exempelvis målning av trappnosar och olika beläggningsarbeten.

Tillgängligheten på Skogskyrkogården kommer även tydligt att förbättras när nya bänkar kan placeras ut. Tio bänkar levererades under 2022 för en sista utvärdering av materialets hållfasthet och åldrande. Förvaltningens plan har varit att anskaffa omkring 200 bänkar och 100 pallar, när utvärderingen av bänkarna blir färdig.

God tillgänglighet handlar också om lättillgänglig information via kundtjänst och andra kanaler. E-tjänsten Hittagraven underlättar för att hitta gravar och i tjänsten går det även att beställa skötsel och plantering. Funktionerna på Hittagraven utökas fortlöpande och antalet användare ökar kontinuerligt. Under 2023 kommer möjligheten till betalning med kontokort undersökas.

Stadens program för tillgänglighet, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2028, har varit vägledande för projekteringen av den nya begravningsplatsen vid Järva friområde.

Förväntat resultat

Begravningsplatser och ceremonilokaler är anpassade för allas behov. Tillgängligheten till information är god och begriplig för så många som möjligt.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nya bänkar till Skogskyrkogården	2016-01-01	2023-12-31	
Analys Projektet med att ta fram nya bänkar till Skogskyrkogården har avbrutits. Utformningen av de framtagna bänkarna godkändes inte av Länsstyrelsen. Ett förnyat arbete kommer att påbörjas under 2024.			
 Projektera ny ramp till Stora Gravkoret, Norra begravningsplatsen	2019-01-01	2023-12-31	
Analys Projektet är pausat. De förslag som tagits fram har inte fungerat. Förvaltningen ser över nya lösningar.			
 Projektera och anlägga ny ramp till Hässelby kapell	2019-01-07	2023-12-31	
 Upprustning och tillgänglighetsanpassning av servicestationer vid Norra begravningsplatsen.	2022-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet uppfyllts.

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka äldres trygghet bland annat genom att förbättra belysningen och tillgängligheten till begravningsplatserna. Många som har kontakt med förvaltningen är äldre och verksamheterna anpassar kontakt och service efter de äldres förutsättningar och behov, i den mån det är möjligt.

I juni genomförde förvaltningen en kundenkät för att följa upp nöjdhet gällande service och bemötande gentemot äldre över 65 år. Totalt deltog 24 personer i undersökningen. Resultatet visade att övervägande delen av de tillfrågade upplevde att de hade fått hjälp med sitt ärende samt att bemötandet varit bra. Av resultatet framgår också att hälften av de tillfrågade känner till begravnings.stockholm men att få känner till e-tjänsten Hittagraven.

Nämndmål: Äldre känner sig välkomna och trygga på stadens begravningsplatser

■ Uppfylls helt

Beskrivning

Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Många äldre besöker nämndens anläggningar. Det är viktigt att de känner sig välkomna, trygga och upplever en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Förväntat resultat

Äldre rapporterar ökad upplevd trygghet vid nämndens anläggningar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

■ Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att nämndens indikator uppnått delvis och att aktiviteterna är genomförda. De två underliggande nämndmålen har uppfyllts.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Skogskyrkogården är uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan. Samarbetet med Stockholms stadsmuseum har fortsatt, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att museet fortsatt att anordna visningsverksamhet och ansvara för Visitors Center, utställningen om Skogskyrkogården och arrangerandet av Skogskyrkogårdens dag.

En samverkansgrupp har bildats med representanter från bland andra arbetsmarknadsförvaltningen, kyrkogårdsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet. Syftet är att hantera strategiska och operativa frågor som rör flera förvaltningar kopplat till världsarvet.

I arbetet med världsarvet Skogskyrkogården har förvaltningen tillsammans med stadsmuseet lämnat in den periodiska rapporteringen till Unesco. Den förra rapporteringen gjordes för över tio år sedan. Rapporteringen var omfattande och innefattade bland annat möten med Riksantikvarieämbetet och andra världsarv i föreningen Världsarv i Sverige.

Den 9 september genomfördes Skogskyrkogårdens dag. Alla kapell hölls öppna och det anordnades visningar av Nya krematoriet och temavandringar. Förvaltningens medarbetare

fanns på plats för att berätta om verksamheten. En utvärdering har gjorts för 2023 och den kommer ligga till grund för planeringen för Skogskyrkogårdens dag 2024.

Förvaltningen har påbörjat arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården. Kommunfullmäktige beslutade i november 2023 att totalrenoveringen kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde.

Under allhelgonahelgen beräknades cirka 100 000 personer besöka begravningsplatserna. Kapellen hölls öppna för besökare och förvaltningens medarbetare fanns på plats för att svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven. Förvaltningen har gjort en utvärdering av aktiviteterna och kommer att dra lärdom av erfarenheterna till kommande år.

Vård- och underhållsplaner är framtagna för samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Framtagande av vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården är påbörjad och beräknas att slutföras under våren 2024.

Särskilda ljus- och mörkerplaner är framtagna för Sandsborgskyrkogården, Västberga begravningsplats, Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen. Arbetet fortsätter med framtagande av en ljus- och mörkerplan för Skogskyrkogården under 2024.

Det snöoväder som drog in i slutet av 2022 orsakade stora skador på träd främst på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen men även på övriga begravningsplatser. Arbetet med att beskära skadade tallkronor har pågått under hela 2023. Det återstår en hel del beskärningsarbete på tallarna inne i gravkvarteren.

En återplantering av tallar kan tidigast bli aktuell att påbörja under 2024 men beräknas pågå under flera år. Arbetet med en handlingsplan och framtagande av tallföryngringsstrategi har pågått under 2023 och kommer slutföras under våren 2024. Detta arbete påverkar val av metod för ersättning av de träden som skadades under snöovädret.

Alla almar har nu vaccinerats mot almsjuka. För att förbättra vitaliteten hos almarna på Almhöjden (Skogskyrkogården) har mykorrhizasvamp inokulerats i rotsystemet för att hjälpa träden att ta upp vatten och näring.

Nämndmål: Kulturarvet på stadens begravningsplatser bevaras, vårdas och synliggörs

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta det kulturarv och de park- och naturmiljövärden som finns vid stadens begravningsplatser. En kulturhistorisk inventering av gravvårdar vid stadens begravningsplatser har genomförts och ett förslag till bevarandeplan kommer att överlämnas till Länsstyrelsen för ställningstagande. Renovering av gamla gravmonument, staket och gjutjärnsdetaljer sker framför allt vid Norra begravningsplatsen.

Vård- och underhållsplaner har tagits fram för Norra begravningsplatsen och kommer att tas fram för Skogskyrkogården under 2023.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen.

Under 2023 kommer fortsatt bekämpning av almsjuka att prioriteras. Almsjukan har även drabbat Skogskyrkogården där almar i det stora entrélandskapet har visat symtom på almsjuka. Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen är också sedan tidigare hårt drabbade av almsjuka. Vaccinering har provats som metod med positivt resultat och kommer utföras på samtliga almar. Andra hot mot trädbeståndet på Skogskyrkogården är granbarkborre och större mörghor. För att hantera hoten kommer en handlingsplan för tallarna att utarbetas under 2023 där utvärdering av tallföryngringsstrategin på Skogskyrkogården kommer att vara en viktig del.

Utöver en allmän föryngring av trädbeståndet under 2023 kommer återplantering av träd ske där träd tagits bort på grund av trädskador och skadegörare. Det snöoväder som drog in i slutet av november 2022 orsakade stora skador på träd främst på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen men också en hel del skador på övriga begravningsplatser. Arbetet med att säkra riskträd och beskära skadade träd kommer att fortgå under vintern 2023. Extra personal har anställts för att städa begravningsplatserna från ris och grenar vilket kommer att fortgå under vintern/våren 2023. Bedömningen är att cirka 200 träd behöver ersättas på grund av snöövädret och återplantering kommer påbörjas under hösten 2023.

Allhelgonahelgen, Julafton, Mors och Fars dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna. Vid allhelgonahelgen beräknas cirka 100 000 besökare vid begravningsplatserna och då planeras för sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och personal på plats som kan svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven.

Förväntat resultat

Kulturarvet vårdas och blir än mer tillgängligt och attraktivt.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteterna genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Framtagande av vård- och underhållsplaner	2016-01-01	2024-12-31	
Analys Vård- och underhållsplaner är framtagna för samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Framtagande av vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården är			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
påbörjad och beräknas att slutföras under våren 2024.			
 Föryngring av träd och annan vegetation	2016-01-01	2025-12-31	
 Projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården	2018-01-01	2023-12-31	
 Renovering av grindar Skogskyrkogården	2020-01-01	2023-12-31	
 Renovering och nytillverkning av grindar vid Norra begravningsplatsen	2020-01-01	2023-12-31	
Analys			
Nyttillverkning av grindar till Norra begravningsplatsen är beställd.			
 Restaurering av gravvårdar med kulturhistoriskt värde	2015-01-01	2025-12-31	
 Återplantering av trädbestånd	2016-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Världsarvet Skogskyrkogårdens värden förvaltas och förmedlas

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skogskyrkogården är sedan 1994 uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan.

Under 2023 fortsätter arbetet med att ta fram ett program för Hållbar turism på världsarvet Skogskyrkogården.

Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är därför en viktig del i Unesco:s strävanden att medvetandegöra världsarven, detta både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också finnas. Särskilda barnvisningar erbjuds till skolorna.

Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Samarbetet med stadsmuseet ska utvecklas inom ramen för programmet för Hållbar turism. Det gäller bland annat kaféverksamheten, utställningen och arrangerandet av Skogskyrkogårdens dag. Världsarvet Skogskyrkogården är tillgängligt för besökare genom allmänna och bokningsbara visningar och ett säsongsöppet Visitors Center. En översyn ska göras av webben skogskyrkogarden.stockholm.se som stödjer besökare och intresserade innan, under och efter besöket.

Förväntat resultat

Medvetenheten om världsarvet och dess värden ökar. Världsarvet Skogskyrkogården är ett tillgängligt och uthålligt besöksmål i Stockholm.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått. Indikatorn har delvis uppnått.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	58 %			61 %	62 %		2023
Analys Utfallet ligger något under målvärdet och ungefär på samma nivå som tidigare år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Implementera ett program för hållbar turism i samverkan med Stockholms Stadsmuseum	2019-01-01	2023-12-31	
 Översyn av webben om Skogskyrkogården	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att samtliga fyra mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnått. Hur nämnden bidrar till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att samtliga KF-indikatorer uppnått och att det underliggande nämndmålet uppfyllts samt att nämndens indikatorer uppnått.

Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokolanvändning, egen produktion av växter, all skötsel i egen regi, och kompetensutveckling av medarbetare.

Nämndens verksamheter anpassas fortsatt mot en hållbar resursanvändning. Krematorieverksamheten drivs helt av biogas numera och metallrester efter kremationer återvinns. Ytterligare åtgärder genomförs och förbereds för att minska koldioxidutsläppen. Förvaltningen har ersatt samtliga oljepannor med bergvärmepumpar. Nya krematoriet är anslutet till stadens fjärrvärmenät sedan december förra året. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna men leds även ut i fjärrvärmenätet.

Vi nyplantering av träd anläggs alltid växtbäddar med biokol. Biokolet får träden att må bättre och bidrar till att minska koldioxiden i luften.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  El- och värmeproduktion baserad på solenergi	30 MWh			31,7 MWh	30 MWh	6 080 MWh	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	6,1 GWh			6,1 GWh	6,2 GWh	1945 GWh	2023
  Minskning av CO2e till 2023	31 CO2e				31 CO2e	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
Analys Förvaltningen har bytt ut samtliga oljepannor.							

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp genom att bland annat ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna, krematorierna men leds även ut i fjärrvärmenätet. Därutöver arbetar nämnden med att ersätta oljepannor med värmepumpar, förbättra isoleringen i byggnader och att använda mer elektriska maskiner för skötsel. Nämnden avser att under året ta fram uppföljningsbar statistik för nämndens koldioxidutsläpp.

Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Komposteringsanläggningar finns på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen där trädgårdsavfall omvandlas till trädgårdsjord. Övriga kyrkogårdar lämnar trädgårdsavfall till externa komposteringsanläggningar. Verksamheterna minimerar användningen av onödiga plast- och engångsartiklar.

Energieffektiviseringar sker genom konvertering av eluppvärmda byggnader och utbyte av belysningsarmaturer.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Återvinningen ökar och därtill sker en minskning i nyttjandet av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och indikatorer uppnått helt samt att aktiviteterna genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel biobränsle i stadens krematorier	100 %			100 %	100 %		2023
 Andel återvunnen metall efter kremation	100 %			100 %	100 %		2023
 Vattenförbrukning (bevattning och fastigheter)	250 000			236 704	250 000 m3		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avveckling av oljeeldade värmepannor	2020-04-21	2023-12-31	
 Fortsätta arbetet med utbyte till LED-ljuskällor inomhus och utomhus	2015-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att nämndens indikator nåtts och att aktiviteten genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllt.

För att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan arbetar förvaltningen med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna. Fler ytor har tagits fram som kan skötas som långgräsytor inom respektive begravningsplats. Långgräset klipptes första gången efter midsommar och det fick ligga kvar några dagar för att fröa av sig. Förvaltningen arbetar också med att se över miljöer där fler mulmholkar kan appliceras. Bikupor finns i dag, förutom på Skogskyrkogården, även på Räcksta, Hässelby och Bromma kyrkogårdar. Fler perenna rabatter har tillskapats, framförallt med blommor som lockar fjärril, humlor och bin. Perenna rabatter bidrar även till att spara vatten och minska transporter.

Inför säsongen 2023 utvärderade förvaltningen utbudet av planteringar. Vissa kantväxter till exempel utgick ur sortimentet då det varit svårt att hålla tillräckligt hög kvalitet på dessa. Inga

klagomål har framförts över utbudet.

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till målet med ekosystem och biologisk mångfald (mål 15) genom arbete med åtgärder i enlighet med stadens handlingsplan. Insatserna för biologisk mångfald innefattar exempelvis anläggande av fler ängsytor och planteringar av nektarrika växter som lockar till sig pollinatörer.

Nämndmål: Stadens begravningsplatser är vackra och rofyllda kulturmiljöer med höga naturvärden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön och fyller även en funktion som park- och naturmiljö för stockholmare. De är vackra och rofyllda platser för den enskilde besökaren. För att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan arbetar förvaltningen med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna.

Under året fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner som också inkluderar de gröna kulturvärdena. Elektriska maskiner och arbetsfordon bidrar till minskat buller på begravningsplatserna.

Under 2023 kommer fortsatt särskilt fokus läggas på det Globala Agenda 2030-målet som handlar om "Liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Aktualisering av skötselplanerna kan då bli nödvändig.

Förväntat resultat

Begravningsplatserna är uppskattade besöksmål. Den biologiska mångfalden ökar. Bullret minskar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts, indikatorn uppnåtts samt att aktiviteten genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som rofyllda	83 %	83	83	82 %	82 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Insatser för att öka den biologiska mångfalden	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Förvaltningen använder miljöbränsle i fordon och arbetsmaskiner. Allt fler av förvaltningens fordon och arbetsverktyg är eldrivna, exempelvis används eldrivna åkgräsklippare och gräsklipparrobotar samt en ny eldriven hjullastare. Förvaltningen följer utvecklingen och testar kontinuerligt nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Driften på Råcksta och Hässelby begravningsplatser är numera helt fossilfri. Både Bromma och Brännkyrka kyrkogårdar har under året gått över helt till fossilfri drift.

Ytterligare laddplatser för elbilar har installerats på Råcksta och Skogskyrkogården för förvaltningens arbetsfordon.

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till målet om hållbara städer och samhällen (mål 11) och målet om att bekämpa klimatförändringarna (mål 13).

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa effektiva och hållbara transporter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens tjänstebilar byts ut till el- eller biogasdrivna fordon. Inom stadens begravningsplatser sker interna transporter i första hand med elfordon. Dieseldrivna entreprenadmaskiner drivs till stor del med HVO-diesel. Handhållna motordrivna redskap byts successivt ut mot eldrivna dito. Förvaltningen behöver arbeta för att underlätta för stockholmare att besöka begravningsplatserna utan bil.

Förvaltningen arbetar löpande med att förse parkeringsplatser och fastigheter med infrastruktur för batteriladdning. Detta sker i samband med renovering och om- och tillbyggnad av fastigheterna.

Förväntat resultat

Utsläppen minskar och transportarbete effektiviseras.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts och att aktiviteten har genomförts.

Arbetet för en fossilfri skötsel av stadens begravningsplatser har fortsatt under året. På Råcksta och Hässelby begravningsplatser drivs skötseln i dag fossilfritt. Under 2023 har även skötseln av Bromma kyrkogård börjat drivas fossilfritt. I arbetet med driftorganisation för Järva begravningsplats eftersträvas även en fossilfri skötsel och där har inget bevattningssystem anlagts av miljöskäl.

Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna. Kemikaliesmarta val görs vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och användningen av plast och engångsartiklar ska minska.

Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Biogas används för driften av krematorierna och metallrester efter kremation återvinns.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kyrkogårdsnämnden ska utreda möjligheterna för ekologiska begravingar	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Diskussion gällande ekologiska begravingar har skett inom ramen för ett samarbete inom SKKF (Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund), där chefen för kyrkogårdsförvaltningen sitter med i styrelsen. I nuläget finns inga fungerande möjligheter till ekologiska begravingar i Sverige.			

Nämndmål: Nämndens verksamheter bidrar till giffria miljöer

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet för en fossilfri skötsel av begravningsplatserna fortsätter under 2023. På Råcksta- och Hässelby begravningsplatser drivs skötseln i dag fossilfritt. Under 2023 ska även skötseln av Bromma kyrkogård drivas fossilfritt. Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna.

Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minskar användningen onödiga av plast och engångsartiklar.

Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln

av begravningsplatserna. Biogas används för driften av krematorierna. Metallrester efter kremation återvinns.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Medarbetarna har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta miljö- och klimatsmarta beslut. Verksamheterna har en god arbetsmiljö med låga bullernivåer, vilket även gynnar besökarna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nås.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att sex mål för verksamhetsområdet vilka är kopplade till inriktningsmålet uppnåtts och ett uppnåtts delvis. Hur nämnden bidrar till att nå inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfyllts delvis under året. Bedömningen grundas på att två KF-indikatorer nåtts delvis och att en uppnåtts helt. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas.

Bokslutet för driftbudgeten redovisar ett underskott om 1,0 mnkr undantaget för kapitalkostnaderna som redovisar ett underskott om 0,2 mnkr.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,5 %			105,7 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,5 %			105,7 %	100 %	100 %	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-6 %	+/-1 %	+/- 1 %	2023

Nämndmål: Nämndens verksamhet präglas av god budgethållning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamhet präglas av effektivitet, resurshushållning och är en kostnadseffektiv verksamhet. Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med att stärka investeringsstyrningen och för att förbättra budgetföljsamheten, prognossäkerhet samt styrningen av investeringsprojekt.

Förvaltningens lokalanvändning är kostnadseffektiv och ändamålsenlig.

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus riktas mot kostnader för underhållsåtgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

Förväntat resultat

Effektivitet och transparens präglar förvaltningens planering och styrning. Chefer och medarbetare har god kunskap om hur budgeten fördelas och följs upp. Beredskap finns för justeringar under året. Prognossäkerheten är god.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått och att bedömningen görs mot ansatta värden för förvaltningens samlade verksamhet under 2023. Vad gäller avvikelser i slutprognos för investeringsprojektet Järva begravningsplats är dessa kopplade till samhällsutvecklingen under flera år med en hög inflation och ett alltmer ökande byggprisindex. Kostnadsökningarna kräver att ett reviderat genomförandebeslut tas.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att tre av fyra KF-indikatorer uppnått helt och att en uppnått delvis samt att nämndens aktivitet är genomförd. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att bidra till att alla i Stockholm ges möjlighet till eget

jobb och blir självförsörjande genom att erbjuda praktikplatser till personer som står utanför arbetsmarknaden.

Gällande feriejobb till ungdomar justerade nämnden årsmålet i tertialrapport 1 från 120 till 170 ungdomar. 140 ungdomar erbjöds feriearbete under sommarlovet och ytterligare 33 ungdomar erbjöds feriearbete på jullovet. Två av ungdomarna på jullovet togs emot i samarbete med Framtidens hus i Rinkeby för att arbeta med kommunikation kring Järva begravningsplats.

Förvaltningen har samverkat med arbetsmarknadsförvaltningen kring särskilt tillskapade arbetsstyrkor som fått Stockholmsjobb. Under våren och hösten erbjöds 60 unga arbetsträning och kompetensutveckling i ett projekt, som arbetade med röjnings- och återställningsarbete främst på Skogskyrkogården. Insatsen var till en början en följd av det massiva snöfall som drabbade Stockholmsområdet i slutet av 2022. Projektet har pågått i tre månader per gång. Vid utvärdering av projektet kunde förvaltningen konstatera att det fallit väl ut och att ett flertal av ungdomarna fått anställning i förvaltningen. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och många arbetsuppgifter kan utföras utan direkta förkunskaper.

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till målet (mål 1) om ingen fattigdom. Förvaltningen bidrar till målet genom utvecklad samverkan externt och internt för att stödja individer att delta i arbetsmarknadsinsatser samt genom att ta emot aspiranter för Stockholmsjobb som bidrar till att ge individer en ingång till den reguljära arbetsmarknaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	173			123	170 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys På sommarlovet erbjöds 140 ungdomar feriejobb och på jullovet erbjöds ytterligare 33 ungdomar feriejobb.							
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	65			4	15 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 st			2 st	3 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	169 st	97 st	72 st	123 st	170 st	11 000	VB 2023
Analys Förvaltningen når inte helt årsmålet med anledning av fyra sena återbud från ungdomar under sommarlovet. På jullovet fick 33 ungdomar feriejobb. Kyrkogårdsförvaltningen eftersträvar lika många tjejer som killar till platserna men har i år anvisats något fler killar. Ferieungdomarna fördelas till kyrkogårdsförvaltningen av arbetsmarknadsförvaltningen.							

Nämndmål: Nämnden bidrar till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter att tillhandahålla platser för feriearbete för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Det kan också bli aktuellt att erbjuda praktikplatser för olika yrkesutbildningar.

Förväntat resultat

Fler personer får arbetslivserfarenhet och blir mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts och att aktiviteten genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna praktikplatser	2019-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att aktiviteterna är genomförda och att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Bygget av den nya begravningsplatsen på Järvafältet har fortsatt under året och har tids- och kvalitetsmässigt löpt enligt plan. Begravningsplatsen kommer att tas i bruk under hösten 2024. Kostnadsutveckling har dock kraftigt påverkats av det rådande konjunkturläget och med det, utvecklingen av entreprenörsindex.

Även de nya gravkvarteren som anlagts på Räcksta begravningsplats beräknas tas i bruk under 2024.

Arbete har fortsatt för att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund. Både askgravlunden på kvarter 25 på Skogskyrkogården och askgravlunden på Galärvarvskyrkogården kommer att tas i bruk under kommande år. Förvaltningen kommer att påbörja en utredning av möjligheterna att anlägga askgravar på Brännkyrka kyrkogård, där det finns stor efterfrågan på sådana.

Ett arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården har påbörjats. Kommunfullmäktige beslutade i november att en totalrenovering kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde. Renoveringsstarten planeras till 2025 och förberedande arbeten kommer att genomföras under 2024. Erfarenheter från Järvaprojektet kommer att ligga till grund för det kommande renoveringsprojektet. Den tänkta etableringen av ett ceremonihus på Strandkyrkogården är dock skjutet på framtiden beroende på väsentligt ökade byggkostnader.

Nämndmål: Stockholmarna erbjuds en mångfald av gravskick

 Uppfylls helt

Beskrivning

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet eller annan bakgrund. Stadens begravningsplatser präglas därför av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder med mera.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är under uppförande och beräknas vara klar under 2024. Förvaltningen fortsätter även arbetet under 2023 med att anlägga nya gravkvarter för kistgravar på Räcksta begravningsplats.

För att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund kommer anläggande av askgravlunder på kvarter 25 på Skogskyrkogården och på Galärvarvskyrkogården genomföras.

Förväntat resultat

Utbudet av gravplatser ökar genom nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser och nybyggnation.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått och att aktiviteterna att genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anläggande av askgravlund på Galärvarvskyrkogården	2020-12-01	2024-12-31	
Analys Askgravlunden på Galärvarvskyrkogården beräknas att tas i bruk under 2024.			
 Anläggande av askgravlund på Skogskyrkogården	2020-12-01	2024-12-31	
Analys Askgravlunden på Skogskyrkogården beräknas tas i bruk under 2024.			
 Anläggning av begravningsplats på Järva friområde	2008-01-01	2024-12-31	
Analys Invigning av Järva begravningsplats kommer att ske under hösten 2024.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nya begravningskvarter på Räcksta begravningsplats	2006-01-01	2024-12-31	
<p>Analys Gravkvarteren beräknas att tas i bruk under 2024.</p>			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att två av tre KF-indikatorer uppnåtts och att en uppnåtts delvis. Nämndens aktiviteter är genomförda. De två underliggande nämndmålen har uppfyllts.

Andelen medarbetare som svarade på årets medarbetarenkät, som genomfördes i våras, ökade från förra årets 74 procent till 79 procent. Förvaltningens AMI (aktivt medskapandeindex) har ökat flera år i rad och gick upp även i årets mätning från 78 till 84. AMI är ett index i medarbetarenkäten som består av tre områden: Motivation, Ledarskap och Styrning. Respektive avdelning och enhet arbetar med resultatet.

Som en del i förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete har en gemensam arbetsmiljöutbildning för samtliga medarbetare och chefer genomförts och avslutades under våren. Även psykosociala skyddsronder har genomförts vid några av enheterna och kommer att genomföras vid fler enheter. Utbildning inom HLR (hjärt- och lungräddning) påbörjades under våren och fortsatte under hösten. En genomgång av förvaltningens incidentrapporteringsystem IA har getts vid samtliga arbetsplatsträffar.

Förvaltningens arbete med att se över och utveckla organisation och arbetssätt har fortgått. Samtliga chefer deltog i februari på ett chefsinternat för strategiska diskussioner kring organisation, kompetensförsörjning och verksamhetsprocesser. Regelbundna frukostmöten har hållits med alla enhetschefer under hösten som ett led i utvecklingsarbetet.

En medarbetardag genomfördes under våren för samtliga medarbetare med målsättning att dela kunskap om verksamheterna och att blicka in i framtidens begravningsverksamhet. Utvärdering av medarbetardagen visade att den uppskattades av medarbetarna och att det finns behov av att ha flera gemensamma medarbetardagar.

Förvaltningen har gjort en genomlysning av det administrativa arbetet. Översynen genomfördes under försommaren och intervjuer genomfördes med avdelningschefer, enhetschefer, arbetsledare samt medarbetare inom stödfunktionerna. Resultatet har legat till grund för förvaltningens fortsatta arbete med att utveckla de administrativa processerna och att digitalisera kyrkogårdsförvaltningens arbetssätt. Som ett led i detta arbete har en samordnare för digitalisering rekryterats. I uppdraget ligger att fortsätta förvaltningens påbörjade arbete med att digitalisera arbetssätt, höja den digitala kunskapen hos samtliga

medarbetare och chefer, arbeta med introduktionsutbildning och hålla i arbetsgruppen som arbetar med verksamhetssystemet Webaveny.

Inom förvaltningens myndighetsutövning har arbetet med att se över arbetsrutiner och arbetssätt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet fortsatt under året. Som ett ytterligare led i utvecklingsarbetet kommer en samordnare för hela förvaltningens myndighetsutövning att anställas under kommande vår.

Även arbetet med olika digitala lösningar har pågått bland annat med e-tjänsten Hittagraven i syfte att förbättra sökfunktion och möjlighet att enkelt beställa skötsel och planteringar digitalt. En genomgång av stadens verktyg av e-signering har påbörjats och arbete med verktygen har påbörjats. Förvaltningen har även arbetat med processen kring nya upplåtelse av gravar.

Enhetschefer och medarbetare har fått utbildning och uppdatering i förvaltningslagen för att säkerställa korrekt handläggning i olika beslutsärenden som bland annat gravrätt och gravvård, flytt av aska och anstånd med gravsättning.

I förvaltningens utvecklingsarbete genomförs olika aktiviteter för att underlätta samverkan med olika samverkansparter. Tre utbildningstillfällen har erbjudits för begravningsbyråerna under året, för att byråerna själva ska kunna göra bokningar i Webaveny. Begravningsbyråer har även fått informationsbrev regelbundet från förvaltningen för att underlätta samarbetet. Även församlingar från Stockholmsområdet har bjudits in till möte för att diskutera aktuella frågor, rutiner och arbetssätt. Arbete kring förvaltningens interna samverkan mellan enheter och avdelningar har genomförts för att utveckla och förbättra samarbete och arbetssätt.

I juni deltog ett antal av förvaltningens medarbetare från olika enheter på Järvaveckan och bemannade en monter. Även de två timanställda ungdomarna deltog. Syftet med förvaltningens medverkan var främst att ge medborgare och andra besökare en nulägesbild av arbetet med Järva begravningsplats. Budskapet var ”Järva begravningsplats – en plats för alla”. Deltagandet gav förvaltningen en möjlighet att förtydliga att platsen fortsatt kommer att vara ett viktigt grönområde för stockholmarna. En visualisering av platsen har gjorts och finns bland annat i form av en längre film som visar en promenad igenom området och en kortare film som beskriver platsen. Materialet finns nu på Stockholm växer.

I samband med Järvaveckan anordnades även visningar av bygget av begravningsplatsen för politiker från området, religiösa företrädare samt för media.

Förvaltningen har hållit en workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	84	83	86	78	79	83	2023
  Sjukfrånvaro	5,4 %	4,5 %	6,6 %	5,7 %	5,4 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Sjukfrånvaron inom förvaltningen är, liksom tidigare perioder, högre hos kvinnor än män. Detta speglar situationen inom hela staden.							
 	Sjukfrånvaro dag 1-14	2,91 %	2,9 %	2,9 %	3,2 %	2,8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse VB 2023
Analys Förvaltningen når årsmålet delvis. Sjukfrånvaron dag 1 - 14 är något lägre jämfört med föregående år då den var 3,2 %.							

Nämndmål: Kyrkogårdsnämnden är en bra arbetsgivare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen har cirka 110 tillsvidareanställda och 150 säsongsanställda kyrkogårdsarbetare. För att säkerställa både nuvarande och framtida kompetensförsörjning ser förvaltningen över kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt.

I förvaltningen råder goda arbetsvillkor för samtliga medarbetare, där en trygg anställning är en självklarhet liksom en arbetsplats som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering. Goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv ges. Det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för chefer och medarbetare fortsätter.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande hälsosam arbetsmiljö. Verksamheterna arbetar för minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personalrörlighet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka om verksamheten så tillåter.

Arbetet med att stärka förvaltningens kommunikation fortsätter. Under 2023 kommer förvaltningens interna kommunikation utvecklas. Externt fortsätter arbetet med att uppdatera och utveckla den digitala och den tryckta informationen, där begravnung.stockholm ska vara navet i kommunikationen.

Digitalisering:

Verksamheterna ska på ett resurssmart och säkert sätt tillhandahålla tjänster av hög kvalitet och kunna möta även morgondagens utmaningar. Utveckling av nya arbetssätt kan också underlätta vardagen för målgrupperna och avlasta för förvaltningens medarbetare. Digitala

arbetsätt leder till effektivitet och ökad kvalitet i verksamheterna. Arbete med digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer genomförs.

Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som syftar till att göra servicen mer tillgänglig för medborgare och ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster för exempelvis begravningsbyråverksamheten. Förvaltningen fortsätter utvecklingsarbetet med e-tjänsten Hittagraven. E-tjänsten nås via begravnning.stockholm och används även av gravrättsinnehavare för beställning av gravskötsel och planteringar.

Förväntat resultat

En bra arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat. Digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer leder till effektivitet och ökad kvalitet.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nåtts, indikatorn nåtts samt att aktiviteterna genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel begravningsentreprenörer som bokar via webAveny	71 %			75 %	67 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dialog med begravningsbyråer via informationsmail samt erbjuda utbildningstillfällen i WebAveny.	2023-01-01	2023-12-31	
 Omvärldsbevakning av andra verksamhetssystem och av övrigt stöd för utveckling	2023-01-01	2024-12-31	
 Undersöka alternativa betalsätt för medborgare	2023-01-01	2024-12-31	
 Utveckla arbetsätt genom digitalisering av blanketter, e-legitimation mm	2023-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Medarbetare och chefer har rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ger ett värdigt bemötande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet vilket bland annat följs upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. Förvaltningen följer rekommendationer i dokumenten "Etiska riktlinjer vid gravgrävning" och "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Medarbetarnas kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner följs upp vid medarbetarsamtalen. Förvaltningen arbetar med ledarutvecklingsinsatser där alla chefer involveras. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring.

Förväntat resultat

Kompetenta medarbetare, nöjda kunder och besökare.
Tillgängligt ledarskap. Chefer stärks i sitt ledarskap och har verktyg att leda i förändring.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nått och att aktiviteterna genomförts. En aktivitet är försenad och kommer att påbörjas under kommande år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i storstadssamverkan och i andra nationella sammanhang för utveckling av begravningsverksamheten	2023-01-01	2023-12-31	
 Revidera förvaltningens värdegrundsdokument	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats och kommer att fortsätta under 2024.			
 Utveckla ett enhetligt arbetssätt för introduktion av nya medarbetare	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Arbetet med att utveckla ett enhetligt arbetssätt för introduktion kommer att påbörjas under 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att KF-indikatorerna nått och att aktiviteterna är genomförda. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Förvaltningsledningen har arbetat med att ta fram en krigsledningsplan och krigsorganisation i enlighet med stadens anvisningar. En krigsorganisation ersätter ordinarie organisation i händelse av höjd beredskap. Ytterst handlar planeringen om att säkerställa stadens samlade förmåga att upprätta totalförsvarsverksamhet. Totalförsvarsverksamhet för Stockholms stad innebär att upprätthålla samhällsviktig verksamhet, verka för målen för det civila försvaret, samt omhänderta tillkommande lagstiftning som träder i kraft under höjd beredskap. Samtliga anställda måste veta vad som förväntas av dem.

Verksamheterna har under året arbetat med att ta fram, fastställa och dokumentera rutiner vid händelse av el- och/eller IT-störningar. Detta för att verksamheten ska kunna fortgå i händelse

av olika samhällsstörningar.

För att minska sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa och minimera konsekvenserna när de ändå inträffar, har förvaltningen arbetat vidare med reservaggregat för att säkra tillräcklig strömförsörjning. En plan för ombyggnad av elcentraler håller på att tas fram. Arbetet med kontinuitetsplanerna fortskrider. Samtliga enheter har fått pärmar med innehållsförteckning samt mallar att fylla i för sina lokala kontinuitetsplaner.

Gällande förvaltningens upphandlingar sker avtalsuppföljning med upphandlade leverantörer kontinuerligt, och i samband med dem görs ekonomiska kontroller av leverantörerna. Genom utökad intern kontroll säkerställer förvaltningen att inköpsprocessen bedrivs effektivt och att inköp sker genom stadens upphandlade leverantörer.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Nämnden har bedrivit ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete i verksamheten enligt stadens anvisningar exempelvis vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Kyrkogårdsförvaltning har sammanställt en lokal anvisning för att följa upp det systematiska arbetet inom informationssäkerhet. I den lokala anvisningen specificeras ansvarsfördelningen inom organisationen och rutinerna och aktiviteterna redovisas bland annat i ett årshjul. Informationsflödet uppfyller stadens krav om konfidentialitet, tillgänglighet, riktighet och spårbarhet. Under året har en lokal anvisning för informationssäkerhet tagits fram.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	30,87 %				30 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Förvaltningen har hög beredskap och stark rådighet inom begravningsverksamheten

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ska i linje med stadens ökade beredskap ta fram och implementera en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. I linje med förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vidtar förvaltningen åtgärder för att öka reciliensen i verksamheten. Under 2023 prioriteras möjlighet att säkra tillräcklig strömförsörjning. Beslut om att bygga om anläggningarna 15 C (för administration), Nya kylhuset (för bisättning) och Nya krematoriet (för kremation) finns, för att de ska vara klara för reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall.

Förvaltningen anordnar utbildning och workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar.

Förvaltningen bedriver ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete enligt stadens anvisningar vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Nämndens upphandlingar leder till inköp av varor och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet till ekonomiskt fördelaktiga villkor och att verksamheterna bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt. Aktiv avtalsuppföljning sker för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. God beredskap säkerställs i upphandlade verksamheter.

Förväntat resultat

Förvaltningen har en god beredskap för de kritiska samhällsfunktioner som ligger inom förvaltningens rådighet. Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet och dataskydd.

Upphandlade verksamheter bedrivs med hög kvalitet och på ett långsiktigt hållbart sätt krav på god beredskap ställs i upphandlade verksamheter.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnåts. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåts och att aktiviteten genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anordna utbildning och workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att nämndens indikatorer uppnåtts och att aktiviteten genomförts. Det underliggande nämndmålet har uppfyllts helt.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att öka säkerheten och den upplevda tryggheten på begravningsplatserna. Arbetet fortsätter med att bland annat förbättra belysning och att införa tillträdesbegränsningar för fordon. Pollare vid stora entrén till Skogskyrkogården sattes upp under sommaren och är klara för drift. På Norra begravningsplatsen har nytillverkning av grindar beställts för att försvåra för brottslig och otrygghetsskapande aktivitet på begravningsplatsen. .

Nämnden har ansökt om trygghetsskapande medel för att under kommande år genomföra belysningsåtgärder på Sandsborgskyrkogården.

Förvaltningen har påbörjat samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället kring Järva begravningsplats som driftsätts under hösten 2024. Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Trygghetsarbetet bidrar till uppfyllandet av målet om hållbara städer och samhällen som ingår i Agenda 2030 där säkerhets- och trygghetsfrågor är av stor vikt. Jämställdhetsaspekten är också betydande eftersom mätningar pekar på just kvinnors begränsningar när det handlar om upplevd otrygghet i offentliga miljöer.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet. Stadens begravningsplatser upplevs som trygga, välskötta och säkra.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Basen för förvaltningens säkerhetsarbete är tillförlitliga och säkra rutiner vid beställningar, kremationer och förvaring av kistor med stoft och urnor samt vid utlämning av urnor.

Säkerheten på begravningsplatserna har hög prioritet. Samråd med övriga storstadsförvaltningar sker med anledning av beredskap inför så kallade riskbegravningar. Gravstenssäkerheten är ytterst gravrättsinnehavarens ansvar men kyrkogårdsförvaltningen har tillsyn och följer upp gravstenssäkerheten. Medarbetare vid samtliga arbetsplatser genomgår regelbundet utbildningar i brandskydd och hjärt-och lungräddning.

Åtgärder genomförs som ökar tryggheten, exempelvis förbättrad belysning, röjning av buskar

och sänkning av häckar. Hög skötselnivå, god vinterväghållning, snabb sanering av klotter och åtgärdande av annan skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar i stor omfattning vid de större begravningsplatserna. Befintliga grindar låses nattetid för biltrafik på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen, som ett led i att prova olika tekniska lösningar för ökad trygghet. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder som kan vidtas för att förhindra fortsatta stölder och annan brottslighet.

Arbetet med ljus-/mörkerplaner för de olika begravningsplatserna fortsätter. Planerna tas fram för att visa på behovet och prioriteringar av belyningsåtgärderna.

Ljus-/mörkerplaner har tagits fram för Sandsborg, Västberga och Brännkyrka kyrkogårdar. Under 2022 genomfördes belyningsåtgärder på Västberga begravningsplats med stöd av erhållna trygghetskapande medel.

Efter att vård- och underhållsplaner för Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen är framtagna kommer framtagande av ljus-/mörkerplaner för Norra begravningsplatsen samt för Skogskyrkogården att prioriteras.

Förväntat resultat

Enstaka incidenter, men inga allvarliga avvikelser eller olyckor sker inom verksamheten. Besökarna upplever begravningsplatserna som trygga, välskötta och säkra. Inga skillnader utifrån kön finns för upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat nått, indikatorerna uppnått och att aktiviteten genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga	74	67	66	78	72 %		2023
  Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som välskötta	82	83	81	78	78 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Framtagande av ljus-/mörkerplaner	2019-01-14	2024-12-31	
Analys Arbete kvarstår med framtagande av en ljus- och mörkerplan för Skogskyrkogården, vilket planeras ske under 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

■ Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfyllts under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppfylls.

För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser har förvaltningen genomfört olika aktiviteter. Förvaltningen medverkade bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra dialog med medborgare gällande begravningsplatsen på Järva. Budskapet var ”Järva begravningsplats – en plats för alla”. Deltagandet gav förvaltningen en möjlighet att förtydliga att platsen fortsatt kommer att vara ett viktigt grönområde. Förvaltningen planerar och kommer att arrangera studiebesök i samband med att Järva begravningsplats tas i drift hösten 2024.

Ungdomar från Järva har de senaste åren erbjudits timanställning inom förvaltningens kommunikationsverksamhet. De var bland annat med och bemannade montern under Järvaveckan. Två andra ungdomar, också boende i Järva, fick feriearbete under jullovet. I samarbete med Framtidens hus i Rinkeby fick dessa och ett antal andra ungdomar arbeta med kommunikation kring Järva begravningsplats.

Tillgänglighetsanpassningar har gjorts i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor och tillgänglighetspromenader har genomförts med representanter från rådet. Även barnperspektivet har varit närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Samverkan och samråd med olika intressenter har skett vid planering av verksamheten. Allmänhetens och olika religiösa företrädares synpunkter är värdefulla för att utveckla kvaliteten i service och förvaltning.

I samverkan med Afrosvenskarnas riksorganisation och Katarina församling reste kyrkogårdsförvaltningen en minnessten över Gustaf Badin Couchi (1747-1822). Minnesstenen avtäcktes den 9 oktober i närvaro av HKH Kronprinsessan Victoria, på Katarina kyrkogård, på årsdagen av avskaffandet av slaveriet i Sverige. Couchi togs år 1760 med som slavbarn till Sverige och växte upp vid det kungliga hovet. Han dog 1822, och är begravd på Katarina kyrkogård i Stockholm men hans gravplats är inte utmärkt.

Förvaltningen kommer fortsätta att involvera medborgarna i planering och utveckling av såväl fysiska miljöer som andra verksamhetsrelaterade frågor.

Nämndmål: Verksamheten utgår från mänskliga rättigheter och är fri från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden anpassar fortlöpande befintliga anläggningar för att tillmötesgå olika behov. Tillgänglighetsanpassningar görs i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Det kan dock finnas en konflikt mellan fortsatta åtgärder och anpassningar av anläggningarna och de hänsyn som måste tas till olika kulturmiljöaspekter.

Verksamhetens statistik redovisas uppdelat på kön till exempel de brukarundersökningar som genomförs. Detta ger goda möjligheter till att skillnader mellan könen upptäcks och att arbete kan påbörjas för att utröna vad dessa skillnader beror på och vad som behöver åtgärdas.

Barnperspektivet ska vara närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Världsarvet Skogskyrkogården erbjuder fria barnvisningar till skolor och förskolor samt riktade pedagogiska program till skolorna.

Fortløpande kunskapsutbyte med begravningsentreprenörer och anhöriga medför att olika lösningar utvecklas för att tillmötesgå olika begravningsstraditioner. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra god dialog med medborgare gällande begravningsplatsen på Järva.

Förväntat resultat

Ingen utsätts för diskriminering eller kränkande särbehandling inom nämndens verksamhetsområde.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnåtts under året och att förväntat resultat nåtts.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Driftbudget	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Kostnader	Mnkr	Mnkr	Mnkr
Förvaltningschef/adm/Bokning och gravrätt	42,4	36,8	5,6
Begravnings- och serviceavdelningen	133,9	138,3	-4,4
Tekniska avdelningen	42,4	48,3	-5,9
Kapitalkostnader	45,0	45,2	-0,2
Summa kostnader	263,7	268,6	-4,9
Intäkter			
Avgifter	14,5	14,6	-0,1
Fonduttag	10,0	10,5	-0,5
Övrigt	14,0	17,1	-3,1
Summa intäkter	38,5	42,2	-3,7
Netto	225,2	226,4	-1,2
Kostnader rivning och sanering	0,0	16,0	

Bokslutet för driftbudgeten redovisar ett underskott om 1,0 mnkr undantaget för kapitalkostnaderna som redovisar ett underskott om 0,2 mnkr.

De extra medel som kyrkogårdsförvaltningen erhöll i budgeten för 2023 avseende extra underhållsåtgärder har nyttjats för att täcka kostnader för insatser till följd av höststormen i slutet av 2022 med 4,1 mnkr, för ökade energipriser 6 mnkr och för ökade kostnader för transporter av avlidna 3 mnkr. Därutöver avsattes 3 mnkr för en särskild satsning på Stockholmsjobb, då en arbetsstyrka om 30 personer under våren och försommaren erbjöds att arbeta med röjnings- och återställningsarbete, till följd av höststormen främst på Skogskyrkogården. Under hösten genomfördes en ny satsning på Stockholmsjobb när 30 personer under tre månader förstärkte underhållet på Skogskyrkogården. Under året har en omorganisation genomförts inom den tekniska avdelningen och ansvarsområden har ändrats, vilket gör att över- och underskott för avdelningarna har uppkommit.

Under år 2021 konstaterades att Stockholms stads investeringsredovisning inte fullt ut följt rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation nr 4. Rättningen har lett till att vissa investeringsutgifter omklassificerats till driftkostnad. Detta innebär att 16,0 mnkr har flyttats från investeringsbudgeten till driftbudgeten. Det som ändrats i redovisningsreglerna är att det som inte ger ett mervärde för anläggningen, till exempel sanering och rivning, inte längre ska belasta investeringsprojekten.

Analys av resultaträkningen

Lönekostnaden har ökat med 2,7 procent under året och sociala avgifter med pålägget 19 procent, vilket gör att de totala personalkostnaderna ökar med 7,3 procent, motsvarande 6,8 mnkr. Kostnaden för el och vatten har stigit med 37 procent. Anläggnings- och reparationsentreprenader har ökat med 52 procent, vilket motsvarar 7,8 mnkr, vilket beror på förvaltningens högre takt i renoveringsarbeten.

Investeringar

Investering	Budget 2023 Mnkr	Bokslut Mnkr	Avvikelse Mnkr
Järva begravningsplats	100,0	138,4	-38,4
Ceremonibyggnad Strandkyrkogården	28,0	0,7	27,3
Askgravar Skogskyrkogården	11,0	17,1	-6,1
Säkerhetsåtgärder	5,4	3,0	2,4
Räcksta kistgravar	37,0	29,3	7,7
Övriga investeringar	20,0	23,6	-3,6
Klimatinvestering	6,8	2,5	4,3
Summa	208,2	214,6	-6,4
Kostnader rivning och sanering	0,0	16,0	

Investeringar redovisar ett underskott om 6,4 mnkr exklusive 16 mnkr som efter (RKR) rekommendation nr 4 numera hamnar på driften. Byggandet av Järva begravningsplats fortgår och beräknas vara klart under 2024. För 2023 redovisar Järva begravningsplats ett underskott om 38,4 mnkr mot budget för 2023. Prognosen för Järva begravningsplats är 465 mnkr, vilket är en ökning mot tilldelad budget om 108 mnkr.

Den tänkta etableringen av en ceremonibyggnad på Strandkyrkogården är skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader. Anbudet för uppförandet översteg budgeterade medel 50 procent.

Nya kistgravar på Räcksta begravningsplats och nya askgravar på Skogskyrkogården är i stort sett klara enligt tidplan. Båda projekten beräknas kosta i linje med tilldelad budget. För 2023 redovisar dock projektet Nya askgravar på Skogskyrkogården ett underskott om 6,1 mnkr mot budgeten för året men projektets totala budget kommer att hållas. Prognosen för nya kistgravar på Räcksta prognostiseras bli 7,7 mnkr billigare än beräknat.

Klimatinvesteringar prognostiserar ett överskott om 3,6 mnkr främst beroende på att fjärrvärmeinstallationen blir billigare än beräknat.

Under december upptäcktes att avlopp och vatten ledningarna på Räcksta begravningsplats var sönderrostade och ett akutarbete med att byta ut dessa har påbörjats och belastar 2023-års resultat med 4 mnkr.

Ombudgeteringar

Förvaltningen har för 2023 beviljats 5,4 mnkr för säkerhetsåtgärder. Projekten har startat och kommer att slutföras under 2024. Förvaltningen begär ombudgetering av de medel som återstår 2,4 mnkr.

Analys av balansräkning

Anläggningstillgångarna har ökat med 179,4 mnkr, övriga tillgångar har ökat med 3,2 mnkr i jämförelse med föregående år. Leverantörsskulder har minskat med 34,2 mnkr och upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 12,2 mnkr. Alla förändringar i balansräkningen förklaras av den ökade investeringstakten för förvaltningen.

Övrigt

Antal skötselavtal

Kyrkogård/begrpl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Norra begr. pl.	24272	23404	22677	23027	23006	23104	22663	21792
Räcksta	2384	2215	2052	2177	2140	2092	1963	1811
Bromma	5442	4926	4748	4935	4939	4758	4537	4134
Hässelby	1242	1141	1126	1184	1178	1153	1083	975
Spånga	2789	2548	2471	2594	2679	2566	2358	2125
Galärvarvet	1112	1108	1106	1167	1129	1125	1139	1130
Sandsborg	5771	5609	5312	5335	5297	5179	5023	4745
Skogskyrkog.	28496	27103	25054	25793	25928	24792	23204	20741
Brännkyrka	1397	1297	1258	1286	1273	1283	1208	1165
Västberga	2583	2380	2218	2233	2216	2132	1984	1762
Strandkyrkog.	243	168	167	294	590	441	411	306
Summa	75731	71899	68189	70025	70375	68625	65573	60686

Antal kremerade

Krematorium	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nya krematoriet	3934	4015	3648	3564	4265	3 522	2 993	3 763
Räcksta krematorium	3597	3370	3650	3444	3999	3 391	3 933	3 958
Summa	7 531	7 385	7 298	7 008	8264	6913	6 926	7 721

Antal ceremonier

Kapell	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Norra kapellet	257	254	276	251	243	253	249	250
Stora gravkoret	38	25	21	6	43	42	25	34
Galärvarvskapellet	21	25	29	19	10	3	19	3

Kapell	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sandsborgskapellet	10	19	15	12	0	24	26	10
Heliga Korsets kapell	209	207	207	205	261	344	287	253
Hoppets kapell	593	575	523	525	589	517	467	488
Trons kapell	448	410	413	368	485	467	386	393
Uppståndelsekapellet	147	91	106	93	152	198	143	135
Skogskapellet	700	705	690	672	565	303	556	637
Västberga kapell	1	4	22	20	13	15	16	5
Rosens/Liljans kapell	270	264	241	264	249	240	263	167
Hässelby kapell	17	3	8	11	15	10	8	0
Summa	2711	2582	2551	2446	2625	2416	2445	2375

Antal gravsatta

Kyrkogård/begrpl	Kistor		Askor		Minneslund		Summa	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
År								
Norra begravningspl.	132	116	416	469	120	125	668	710
Räcksta		1	49	51	185	194	234	246
Bromma	13	29	266	243	217	199	496	471
Hässelby	1		42	47	74	58	117	105
Spånga	68	48	58	62	75	60	201	170
Galärkyrkogården	1		78	103	101	104	180	207
Skogskyrkogården	251	264	903	898	1339	1435	2493	2597
Sandsborg	16	5	214	265			230	270
Brännkyrka	2	1	38	40	192	193	232	234
Västberga		1	69	59			69	60
Strandkyrkogården	193	202	14	12	15	23	222	237
Summa	677	667	2147	2249	2318	2391	5142	5307

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Delvis tillräcklig

Analys

Även om den interna kontrollen under verksamhetsåret 2023 varit tillräcklig, då de punkter som var upplagda i internkontrollplanen för året har genomförts och redovisats i förvaltningens riskgrupp/förvaltningsledningen, bedömer ändå kyrkogårdsförvaltningen att

den interna kontrollen som helhet, endast bör ses som delvis tillräcklig. Förvaltningen behöver, i sin bedömning, även väga in och beakta erfarenheter av det sedan flera år pågående Järvaprojektet. Viktiga lärdomar har dragits dels efter förvaltningens särskilda genomlysning under hösten dels genom revisorernas specifika analys av samhällsviktiga projekt i staden.

Förvaltningen har under hösten och kommer fortsatt under 2024 att inarbeta dessa erfarenheter såväl i projektet som i det kommande renoveringsprojektet av Skogskrematoriet.

En avstämning av den interna kontrollen har genomförts i förvaltningens ledningsgrupp. Revisionens årliga rekommendationer har uppmärksammats. Revisionens samlade bedömning var att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak varit tillräcklig. De granskningar som revisionen genomförde under året visade på vissa utvecklingsområden. Förvaltningen har arbetat kontinuerligt med att uppmärksamma och åtgärda de rekommendationer som revisionen lyfte fram.

Utifrån den genomförda granskningen rekommenderades kyrkogårdsnämnden att säkerställa att det finns giltiga avtal (där sådana erfordras) och att de tjänster som faktureras överensstämmer med avtalade villkor. Förvaltningen har sett över rutinen och följer upp den genom stickprovskontroller. Revisionens granskning genomfördes även av löneprocessen. Förvaltningen har sett över den rutinen och följer nu upp att chefer gör kontrollåtgärder som signeras och redovisas vid årets slut.

Förvaltningen arbetar med att följa upp verksamhetsspecifik väsentlighets- och riskanalys. Detta genomförs för att minska sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa och minimera konsekvenserna när de ändå inträffar.

Systematiskt kvalitetsarbete

Synpunkter och klagomål

För att kunna rätta till fel och brister och utveckla och förbättra verksamheten har förvaltningen rutiner för att ta hand om de synpunkter som invånarna har. Utöver att lämna sina synpunkter direkt till förvaltningens medarbetare kan synpunkterna lämnas via brev, e-post eller via e-tjänsten Tyck Till.

Under 2023 inkom 995 synpunkter och klagomål. Övervägande delen av klagomålen handlar precis som tidigare år om brister i skötsel av gravplats och brist på vatten. En hel del synpunkter på nedfallna grenar och kvistar som orsakats av det snöoväder som drog in i slutet av november 2022 har också inkommit, så också synpunkter på e-tjänsten Hittagraven samt önskemål om möjlighet att betala för gravskötsel genom e-faktura, autogiro eller swish. Synpunkter på brist i förvaltningens telefonservice och sen återkoppling till kund har de senaste åren minskat kraftigt (från cirka 30-50 till cirka 10). Av de positiva synpunkterna handlar ett flertal om anläggningarnas skötsel och om snabb handläggning och mejlsvår men även om personalens bemötande.

Ibland sker rättelse enligt konsumentlagstiftningen. Under 2023 har 20 gravrättsinnehavare getts någon form av ekonomisk kompensation på grund av brist i skötsel eller plantering. Antalet klagomål skall vägas emot att förvaltningen under året hade drygt 65 000 sådana

avtal.

Synpunkter och klagomål som rör nyttjande av ceremonilokaler handlar om undermåliga ljudanläggningar och att vissa mindre kapell inte bemannas varje dag. Synpunkter och klagomål som rör gravsättningar eller verksamheten vid krematorierna är få.

Innovation och digitalisering

Förvaltningen stödjer en innovativ kultur för att möta förändrade behov hos medborgarna och verksamheternas utmaningar. Pandemitiden med dess restriktioner ställde nya och stora krav på förändrade arbetsätt för att verksamheterna ska kunna genomföra sina uppdrag.

Medarbetare och chefer har ställt om till att arbeta och träffas även på distans. Den digitala mognaden har ökat både hos chefer och hos medarbetare.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med utveckla den interna kommunikationen. Digitala skärmar har införskaffats till arbetsplatser och en bättre struktur för kommunikation har etablerats. På skärmarna visas kort information om vad som händer i verksamheten och staden. Inom förvaltningens myndighetsutövning har arbete med digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer pågått.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Den årliga uppföljningen visar att förvaltningen har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete med några utvecklingsområden som beskrivs nedan.

Några enheter uppger att skriftliga rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete behöver ses över liksom skriftliga instruktioner vad gäller särskilt riskfyllda arbetsuppgifter.

Vidare anger några enheter att de planerade åtgärderna som ses över behöver dokumenteras bättre i handlingsplaner än vad de gör idag. Enheterna uppger även att uppföljningen av vidtagna åtgärder som genomförts inte följs upp i syfte att kontrollera att de fått av sedd effekt. Skriftliga rutiner, dokumentation och uppföljning i förvaltningen behöver ses över tillsammans med enheterna samt skyddsombuden och förbättras under 2024.

Förvaltningen har genomfört arbetsmiljöutbildning för alla medarbetare och chefer och kommer under våren 2024 genomföra en utbildning tillsammans med skyddsombud och chefer. En utbildningsinsats genomfördes under 2023 i incidentrapporteringssystemet (IA) för alla medarbetare. Fler utbildningsinsatser gällande organisatoriskt och socialt arbetsmiljöarbete i förvaltningen planeras det för under 2024.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

Uppföljningen visar att flera områden fungerar väl på samtliga enheter. Skriftlig uppgiftsfördelning finns på enheterna för alla som tilldelats arbetsmiljöuppgifter.

Det finns goda kunskaper bland chefer och medarbetare om hur arbetet ska utföras på ett

säkert sätt. Vidare har medarbetarna vid samtliga enheter goda möjligheter att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet och vid arbetsplatsträffar. Alla enheter uppger att de samverkar med skyddsombud i frågor gällande arbetsmiljö och vid riskbedömningar.

Enheterna uppger även att det bedrivs ett främjande arbete med tidiga insatser för ett hållbart arbetsliv liksom löpande undersökningar av verksamheternas arbetsmiljö. Samtliga enheter ser systematiskt över tillbud och arbetsskador i syfte att undvika att fler drabbas.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning - analys av utfall

Alla enheter har arbetat med att följa upp utvecklingsområden från förra årets uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2024-02-06